

Інформаційна довідка
щодо проекту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про
одноразову грошову допомогу за шкоду життю та здоров'ю, завдану
працівникам об'єктів критичної інфраструктури, державним службовцям,
посадовим особам місцевого самоврядування внаслідок військової агресії
Російської Федерації проти України»
*(реєстр. № 14303 від 15.12.2025)**

***Анотація.** В інформаційній довідці представлено результати аналізу пропозицій, передбачених проектом Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про одноразову грошову допомогу за шкоду життю та здоров'ю, завдану працівникам об'єктів критичної інфраструктури, державним службовцям, посадовим особам місцевого самоврядування внаслідок військової агресії Російської Федерації проти України» (реєстр. № 14303 від 15.12.2025).*

***Ключові слова:** соціальний захист, одноразова грошова допомога, особа з інвалідністю, оператор критичної інфраструктури, строки реалізації права на допомогу.*

Вступ

Останнє десятиріччя характеризується найбільшими викликами для забезпечення безперервності діяльності та стійкості об'єктів критичної інфраструктури України. Кібер- і збройні атаки (від ракетних ударів до диверсій) виявили уразливість об'єктів критичної інфраструктури, створили реальні загрози для населення України, соціально-економічного стану та національної безпеки держави.

Створення державної системи захисту критичної інфраструктури як комплексу організаційно-правових, інженерно-технічних, наукових та інших заходів передбачає запровадження єдиних підходів до організації управління цими об'єктами, врегулювання засад взаємодії центральних і місцевих органів виконавчої влади (військово-цивільних адміністрацій – у разі утворення), органів місцевого самоврядування, операторів критичної інфраструктури. Однак, цілісною така система може вважатися лише за умови наявності заходів соціального захисту осіб, безпосередньо задіяних у забезпеченні функціонування цих об'єктів.

Основна частина

Метою ухваленого в 2023 році Закону України «Про одноразову грошову допомогу за шкоду життю та здоров'ю, завдану працівникам об'єктів критичної інфраструктури, державним службовцям, посадовим особам місцевого самоврядування внаслідок військової агресії Російської Федерації проти України»¹ (далі – Закон) є посилення соціального захисту осіб, які отримали інвалідність у зв'язку з пораненням, каліцтвом, контузією або внаслідок захворювань, пов'язаних із виконанням професійних обов'язків із забезпечення

¹ Про одноразову грошову допомогу за шкоду життю та здоров'ю, завдану працівникам об'єктів критичної інфраструктури, державним службовцям, посадовим особам місцевого самоврядування внаслідок військової агресії Російської Федерації проти України : Закон України від 20 березня 2023 року № 2980-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2980-20#Text>

діяльності об'єктів критичної інфраструктури, а у разі їх загибелі – соціальної підтримки членів їхніх сімей.

Запровадження Закону виявило деякі проблеми, пов'язані з тим, що відповідні підприємства не були включені до Реєстру об'єктів критичної інфраструктури² на момент вчинення атаки на них. Наразі моніторинг реалізації Закону також свідчить про існування проблем у частині призначення та виплати одноразової грошової допомоги постраждалим особам³, що спричиняє порушення права особи на соціальний захист.

Із метою посилення захисту прав осіб, постраждалих внаслідок агресії Російської Федерації проти України, розроблено проект Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про одноразову грошову допомогу за шкоду життю та здоров'ю, завдану працівникам об'єктів критичної інфраструктури, державним службовцям, посадовим особам місцевого самоврядування внаслідок військової агресії Російської Федерації проти України» (реєстр. № 14303 від 15.12.2025) (далі – законопроект).

Законопроектом пропонується внести зміни, якими: розширити коло осіб, які мають право на одноразову грошову допомогу; уточнити перелік осіб, які належать до членів сім'ї і мають право на одноразову грошову допомогу; визначити порядок засвідчення справжності підпису на особистому розпорядженні; встановити строки звернення за призначенням допомоги.

Розглянувши законопроект, вважаємо за доцільне висловити таке.

Більшість пропозицій законопроекту носить техніко-юридичний характер, адже вони спрямовані на забезпечення принципу правової визначеності норм Закону, до яких вносяться зміни, і тому мають бути підтримані.

Водночас положення законопроекту, якими вносяться зміни до Преамбули та частини першої статті 1 Закону (щодо доповнення положень Закону словом «трудових»), потребують корегування. У *концептуальному аспекті* запропоновані зміни уточнюють коло осіб, на яких поширюється Закон, а саме – особи, до службових, професійних або трудових обов'язків яких належить забезпечення діяльності об'єктів критичної інфраструктури. У зв'язку з цим, застосоване у чинних положеннях Преамбули та частини першої статті 1 Закону слово «посадових» є зайвим і підлягає виключенню.

Зазначимо, що Закон України «Про критичну інфраструктуру»⁴ до операторів об'єктів критичної інфраструктури відносить фізичних осіб – підприємців, які на правах власності, оренди або на інших законних підставах здійснюють управління об'єктом критичної інфраструктури та відповідають за

² Порядок ведення Реєстру об'єктів критичної інфраструктури, включення таких об'єктів до Реєстру, доступу та надання інформації з нього : Затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 28 квітня 2023 року № 415. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/415-2023-%D0%BF#Text>

³ Порядок призначення і виплати одноразової грошової допомоги за шкоду життю та здоров'ю, завдану працівникам об'єктів критичної інфраструктури, державним службовцям, посадовим особам місцевого самоврядування внаслідок військової агресії Російської Федерації проти України : Затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2023 року № 1396. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1396-2023-%D0%BF#n105>

⁴ Про критичну інфраструктуру : Закон України від 16 листопада 2021 року № 1882-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1882-20#Text>

його поточне функціонування, тобто здійснюють професійну діяльність. У цьому випадку застосування словосполучки «посадові обов'язки» є некоректним. Окрім того, наявність цієї словосполучки суперечить пропозиціям законопроекту, якими пропонується передбачити право на одноразову грошову виплату іншим особам, які постраждали на об'єктах критичної інфраструктури. Загалом вважаємо за доцільне конкретизувати зазначену категорію осіб шляхом визначення мети їх перебування на цих об'єктах. У такий спосіб у Законі буде зазначено обґрунтованість здійснення виплат та дотримано вимоги Закону України «Про критичну інфраструктуру» щодо заходів захисту об'єктів критичної інфраструктури.

Із метою забезпечення принципу правової визначеності потребують уточнення положення законопроекту, якими передбачаються зміни до частини четвертої статті 1 Закону (нова редакція абзацу третього цієї частини) щодо засвідчення нотаріусом справжності підпису на особистому розпорядженні осіб, які «не відносяться до кола осіб, які визначені частиною третьою статті 1 цього Закону». Зазначимо, що частина третя статті 1 Закону визначає коло осіб, які належать до членів сім'ї постраждалої особи.

Висновки

Урахування зазначених зауважень дозволить уникнути таких ризиків прийняття законопроекту:

- правової невизначеності (щодо постраждалих осіб, які перебували на об'єкті критичної інфраструктури);
- неузгодженості положень законопроекту з чинними нормами (щодо засвідчення справжності підпису на особистому розпорядженні особи).

Законопроект містить положення, прийняття яких призведе до збільшення видатків державного бюджету, зокрема на забезпечення виплат за результатами наступного оцінювання повсякденного функціонування та надання допомоги іншим особам, які перебували на об'єкті критичної інфраструктури, тому потребує фінансово-економічного обґрунтування.

*Дослідницька служба
Верховної Ради України*

** Цей документ підготовлений Дослідницькою службою Верховної Ради України як довідковий інформаційно-аналітичний матеріал. Інформація та позиції, викладені в документі, не є офіційною позицією Верховної Ради України, її органів або посадових осіб. Цей документ може бути цитований, відтворений та перекладений для некомерційних цілей за умови відповідного посилання на джерело.*